

START SAMTALEN OM ...

KVALITETS – UDDANNELSE OG LIGESTILLING

**Samfundsfag
Lærervejledning**

Indholdsfortegnelse

Introduktion til læreren	2
Forord	2
Global dannelse	2
Formål og kernestof	3
Undervisningsforløbets opbygning	4
Lektion 1: Verdensmål 4 og 5	5
Introduktion og formål	5
Teori	6
Gennemgang af lektionen	6
Lektion 2: Socialisering af køn	8
Introduktion og formål	8
Teori	8
Gennemgang af lektionen	9
Lektion 3: Ulige magtforhold	12
Introduktion og formål	12
Teori	12
Gennemgang af lektionen	13
Lektion 4: Formel eller reel ligestilling?	15
Introduktion og formål	15
Teori	15
Gennemgang af lektionen	16
Lektion 5: Opsamling af forløbet og perspektivering	18
Litteraturliste:	22

Introduktion til læreren

Forord

Kære lærer

Du sidder med undervisningsmaterialet “Start samtalen om kvalitetsuddannelse og ligestilling” udarbejdet af sekretariatsfrivillige fra Operation Dagsværk til samfundsfag om sociologi på C- og B-niveau. Materialet er produceret i forbindelse med Operation Dagsværks 2020 oplysningskampagne: Et trygt skoleliv i Peru.

I Peru er en tryk skolegang ikke en mulighed for alle. Dette skyldes i høj grad den aggressive maskulinitet, kaldet machismo, der præger kulturen i Peru. Det betyder, at udfordringer som forældede kønsroller, ulige magtforhold mellem kønnene og generationer samt seksuel vold og chikane er blevet normaliseret. Disse problematikker foregår også i skolerne, hvor elever oplever alt fra upassende kommentarer til fysiske overgreb både fra deres medstuderende og fra lærerne. I skolerne ses helt konkrete udfordringer i forhold til, at lærerne udnytter deres magtposition til at udøve seksuel chikane mod eleverne. For eleverne fylder disse problematikker skoledagen med utryghed, fordi hverken lærere eller elever er klædt på til at tackle situationerne. Det gør det svært for eleverne at gennemføre deres uddannelse, der i forvejen ikke prioriteres – hverken politisk eller kulturelt.

For at skabe et så højt aktualitetsniveau for dine elever som muligt vil forløbet danne en sammenhæng mellem problematikkerne i Peru og Danmark. Dertil er der inddraget artikler og andet materialer i forløbet, som viser problemstillingerne foldet ud i en dansk kontekst.

Forløbet giver viden om FN, de 17 verdensmål, herunder især mål nr. 4, kvalitetsuddannelse, og nr. 5, ligestilling mellem kønnene, hvilket kobles til de sociologiske temaer kønsstereotyper, socialisering af køn og ulige magtforhold. Man vil altså gennem de enkelte lektioner skabe en parallel mellem verdensmålene og de aktuelle problematikker i Peru og Danmark. Gennemgående for hele forløbet er, at det vil bidrage til refleksion hos eleverne om det at være et ungt individ i en globaliseret verden.

Global dannelse

Ved at benytte dette undervisningsmateriale giver du eleverne en global dannelse, som gør dem i stand til at tage et oplyst valg om at støtte projektet ved at arbejde på Dagsværksdagen d. 11. november 2020 og dermed engagere sig i et globalt projekt på tværs af landegrænser. Operation Dagsværk fokuserer på, hvordan uddannelse og oplysning blandt unge mennesker kan få dem til at engagere sig i en bæredygtig udvikling i verden – og dermed skabe en stillingtagen blandt unge mennesker globalt. Dette gælder for vores projektlande såvel som på de danske ungdomsuddannelser. Gennem dette undervisningsmateriale håber vi at kunne fremme elevernes lyst og evne til ikke blot at se på og analysere verden, men også gøre dem i stand til at engagere sig i den.

Formål og kernestof

Formålet med undervisningsmaterialet er at oplyse om globale ligestillings- og uddannelsesproblematikker med udgangspunkt i Danmark og Peru. Der bruges sociologiske begreber som normer, stereotyper, kønsroller, socialisering og formel og reel ligestilling.

Forløbet følger følgende krav til kernestoffet af Undervisningsministeriet i STX, samfundsfag C og B.

SOCIOLOGI

- Identitetsdannelse og socialisering
 - Faktorer: familien, institutioner, uddannelse, arbejde og køn.
 - Begreber: normer, social kontrol, dobbeltsocialisering, køn og senmoderne refleksivitet.
- Sociale og kulturelle forskelle
 - Faktorer: de forskellige kulturer, herunder værdier og normer.
 - Begreber: ulighed, social mobilitet, habitus samt økonomisk, kulturel, social og symbolsk kapital.
- Ligestilling mellem kønnene
 - Tager afsæt i formel og reel ligestilling ved at kigge på, hvor der er opnået ligestilling, og hvor ligestilling er fraværende.
 - Årsager, konsekvenser og løsninger.

Derudover understøtter forløbet samfundsfaglige mål som at:

- *Anvende og kombinere viden og kundskaber fra fagets discipliner til at redegøre for aktuelle samfundsmæssige problemer og diskutere løsninger herpå.*
- *Undersøge sammenhænge mellem relevante baggrundsvariable og sociale og kulturelle mønstre.*
- *Formulere samfundsfaglige spørgsmål og indsamle, kritisk vurdere og anvende forskellige materialetyper til at dokumentere faglige sammenhænge.*
- *Formidle indholdet i enkle modeller, tabeller og diagrammer med brug af digitale hjælpemidler.*

- *Formidle faglige sammenhænge på fagets taksonomiske niveauer med anvendelse af faglige begreber.*
- *Argumentere for egne synspunkter på et fagligt grundlag og indgå i en faglig dialog.*

Undervisningsforløbets opbygning

Forløbet er bygget op af fem lektioner på 90 minutter, hvor hver lektion er struktureret med vejledende tid, som er inddelt i to farvekoder. Den røde farvekode er den samlede længde for et helt afsnit. Den blå farvekode viser de enkelte dele af afsnittet.

Hvert modul har sit eget fokuspunkt, som tager udgangspunkt i det overordnede tema "NAME".

Forløbet er bygget op som et færdigt forløb, men hvor hver lektion er uafhængig af de andre, og det derfor er muligt at udvælge enkelte lektioner eller arbejde med specifikt materiale fra forskellige lektioner og sammensætte til dit og din classes behov.

Forløbet kan med fordel bruges som supplement til et andet forløb om ligestilling eller afvikles som en temadag i forbindelse med verdensmålsundervisning.

Hver lektion er opbygget omkring følgende struktur: introduktion og formål, teori, lektier og gennemgang af lektionen. I hver lektion indgår en perspektivering til verdensmålene.

LEKTION 1

Her præsenteres eleverne for forløbets gennemgående tema, nemlig kønsstereotyper. Eleverne bliver introduceret til teori om stereotyper, normer og fordomme. Lektionen er baseret på verdensmål og dette års projekt i Peru, der lægger sig op ad verdensmålene. I denne lektion findes også inspiration til at arbejde med biologisters og socialkonstruktivisternes syn på køn.

LEKTION 2

I denne lektion er der fokus på traditionelle kønsroller, og hvordan de bliver internaliseret i individet gennem socialiseringen. Dette er for at få en forståelse af de problematikker, der belyses i Peru, og drage en dansk parallel. Der introduceres til eller repeteres teori om primær og sekundær socialisering og dobbeltsocialisering, for at eleverne til sidst kan reflektere over, hvilke underlagte kønsnormer samfundet underlægger dem selv. I denne lektion findes også inspiration til at arbejde med den tertiære socialisering.

LEKTION 3

Gennem teori fra Bourdieu og viden om de fem magtformer lærer eleverne om ulige magtforhold mellem køn og mellem lærer-elev-forhold. Teorien bliver bearbejdet gennem artikler fra Peru og Danmark. I denne lektion findes også inspiration til at arbejde med herskerteknikker.

LEKTION 4

Eleverne arbejder med begreberne formel og reel ligestilling med et fokus på kønsbaserede jobs. Dette sker gennem elevernes egen kvantitative undersøgelse. I denne lektion findes også inspiration til at arbejde videre med ligestilling i samfundsfag under politik.

LEKTION 5

Hele forløbet kan evt. afsluttes med en dybere perspektivering til verdensmålene, hvor eleverne også får lov til at arbejde kreativt med de forskellige emner og temaer, de har været igennem.

Alle de anvendte teorier, som indgår i læreplanen, vil kunne findes i den grundbog, jeres skole bruger. Eleverne vil kunne finde og downloade de tekster samt statistikker, der bliver henvist til i denne lærervejledning, i undervisningsrummet. Undervisningsrummet ses på Operation Dagsværks hjemmeside, www.od.dk.

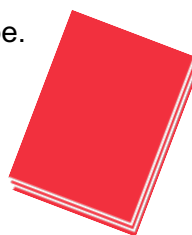
Tak, fordi du vælger at undervise i globale problemstillinger.

Lektion 1: Verdensmål 4 og 5

Introduktion og formål

Indgangsvinklen til denne lektion og dette forløb er verdensmålene, som eleverne skal læse om hjemmefra. Denne del kan selvfølgelig springes over, hvis eleverne i forvejen har arbejdet med verdensmålene. Herefter vil eleverne, med en induktiv tilgang, gå i dybden med verdensmål 4 og 5 for at vise formålet med at arbejde med dette års projekt. Eleverne skal se en film med en af dette års hovedpersoner og anvende den til introducerende arbejde med kønsstereotyper.

- Til denne lektion skal I bruge fire A3-ark og tape.

Teori

- Stereotyper, normer og fordomme
- Verdensmålene

LEKTIER

Eleverne læser hjemmefra:

- <https://www.verdensmaalene.dk/fakta/verdensmaalene>
- <https://www.verdensmaalene.dk/fakta/hvad-er-baeredygtig-udvikling>

Dertil skal de formulere ét spørgsmål til hver side, som de selv kan svare på.

Gennemgang af lektionen

Genopfriskning af lektie **10 MIN**

Eleverne stiller spørgsmålene, de har lavet hjemmefra, til sidemakkeren. Kort fælles opsamling på klassen og eventuelle spørgsmål.

Lærerintroduktion til øvelsen **20 MIN**

Lad dine elever spore sig ind på de to specifikke verdensmål ved denne øvelse. De skal bruge deres første indskydelse og se, hvad og hvor meget de ved på forhånd. Der er vigtigt at understrege, at der ikke er noget rigtigt og forkert, da elevernes grundlag for viden er forskelligt. Opsamlingen på øvelserne skaber et fælles sprog om de to verdensmål, som eleverne kan tage udgangspunkt i gennem hele forløbet.

Associationsøvelse

10 MIN

- Eleverne deles op i fire hold, hvor to hold får tildelt ordet kvalitetsuddannelse og to hold får ordet ligestilling.
- Sæt A3-arkene op på væggen med tape. Hvert hold skriver deres ord ind i midten (kvalitetsuddannelse eller ligestilling).
- Hvert hold får udleveret én tus.
- Eleverne stiller sig på en række i hvert sit hold, hvorefter de skiftes til at skrive et ord, som de associerer med deres tildelte ord.

10 MIN

- Lad grupperne få tid til at diskutere ordene på deres egen plakat. De skal vælge 3-4 ord, som de i plenum skal forklare, hvorfor de har skrevet på tavlen.

OBS.: Hvis du planlægger at bruge lektion 5, kan du med fordel gemme elevernes plakater.

Eleverne undersøger selv verdensmål 4 og 5 **20 MIN**

Efter øvelsen skal eleverne læse om verdensmål 4 og 5 for også at forstå ordene ligestilling og kvalitetsuddannelse fra øvelsen i en global kontekst. Eleverne går ind på verdensmaalene.dk og klikker derefter ind på verdensmål 4 og 5.

10 MIN

- Eleverne læser om verdensmål 4 og 5.

5 MIN

- Eleverne diskuterer følgende spørgsmål med deres sidemakker:

- Hvilke ord som de har skrevet på tavlen, gik igen på hjemmesiden?
- Kan det give mening at løse verdensmål 4 og 5 i fællesskab? I så fald hvorfor eller hvordan?
- Hvilke af de udfordringer der er beskrevet i de to verdensmål, oplever I selv i jeres hverdag?

5 MIN

- Eleverne læser introduktionen "Peru – et trygt skoleliv".

Stereotyper, normer og fordomme **40 MIN**

10 MIN

- Fortæl eller repeter for dine elever om normer, fordomme og stereotyper med fokus på kønsstereotyper.

10 MIN

- Eleverne skal nu se en film om en af de unge fra Peru, hvor de skal fokusere på kønsstereotyper og normer.

10 MIN

Eleverne skal besvare følgende spørgsmål med sidemanden:

- Hvilke kønsstereotyper belyses der i filmen?
- Hvilke kønsstereotyper kender I fra jeres egen hverdag?
- Er Fran underlagt nogle bestemte normer? I så fald hvilke?

- Har I oplevet at være underlagt normer i Danmark? I så fald hvilke?
- Diskuter, hvordan verdensmål 4 og 5 indgår i filmen.

Opsamling af timen **10 MIN**

Lav gerne en opsamling af timen på klassen. Her kan I blandt andet fokusere på:

- Hvorfor og hvordan er den nye viden, eleverne har tilegnet sig, relevant?
- Hvilke begreber har eleverne lært?
- Hvordan skal vi bruge det, vi har lært, fremadrettet i forløbet?

HAR DU TID OG LYST TIL AT ARBEJDE VIDERE MED KØN?

Vil du dykke dybere ned i forståelsen af køn, kan du med fordel arbejde med biologisternes og socialkonstruktivisternes syn på køn. Teori, der i den forbindelse kan anvendes: Judith Butler og Simone de Beauvoir. Dine elever vil kunne arbejde med diskursanalyse omkring køn, da diskursen ofte har en stor betydning for, hvordan vi forstår køn.

Lektion 2: Socialisering af køn

Introduktion og formål

I denne lektion er der fokus på traditionelle kønsroller, og hvordan de bliver internaliseret i individet gennem socialiseringen. Dette er for at få en forståelse af de problematikker, der belyses i Peru, og drage en dansk parallel. Der introduceres eller repeteres teori om primær og sekundær socialisering og dobbeltsocialisering, som eleverne skal bruge til at analysere to artikler. Til sidst skal de reflektere over, hvilke kønsnormer eleverne føler, at samfundet underlægger dem.

Teori

- Primær og sekundær socialisering og dobbeltsocialisering
- Kønsstereotyper

LEKTIER

Eleverne skal læse følgende med fokus på kønsstereotyper:

- Læs om, eller opfrisk, begreberne primær og sekundær socialisering og dobbelt-socialisering.

Spørgsmål til lektionen, som besvares hjemme:

- Redegør for primær og sekundær socialisering og dobbeltsocialisering.
- Beskriv, hvilken indflydelse primær og sekundær socialisering har ift. køn.

Gennemgang af lektionen

Gennemgå dagens lektie **10 MIN**

Lad evt. eleverne gå sammen to og to, hvor de summer over tre hovedpointer fra lektionen til i dag. Giv eleverne tid til at skrive dem op på tavlen og opsummer.

65 MIN

Artiklerne, som eleverne læser som lektie, handler om kønsstereotyper i socialiseringen:

- Den danske artikel "Drenge lærer teknik, piger lærer omsorg" handler om, hvordan der i familien og institutionerne skabes og reproduceres kategorisering af køn. Dette ses blandt andet i børns valg af legetøj, forventning til opførsel og senere hen valg af uddannelse.
- I teksten "Internaliserede kønsroller i Peru" fortæller socialpsykolog Liz Stephany, hvordan kønsstereotyper og den dominerende maskulinitet bliver videregivet gennem socialisering og dermed er internaliseret i samfundet.

20 MIN

Eleverne skal læse artiklen "Drenge lærer teknik, piger lærer omsorg" og "Internaliserede kønsroller i Peru":

- <https://www.information.dk/kultur/2009/06/drenge-laerer-teknik-piger-laerer-omsorg>
- Interview fra Operation Dagsværk: "Internaliserede kønsroller i Peru"

20 MIN

Spørgsmål til det læste materiale, som besvares individuelt:

TIL ELEVERNE

“DRENGE LÆRER TEKNIK, PIGER LÆRER OMSORG”:

- Hvordan belyses det i artiklen, at legetøj er kategoriseret i forhold til køn?
- Hvorfor fravælger piger teknologi og naturvidenskab ifølge artiklen?
- Set fra et biologisk perspektiv, hvordan ville forklaringen være på de kønnede kategoriseringer af blandt andet valg af legetøj og senere uddannelse?
- Er der en samfundsmæssig interesse i at gøre op med kønsstereotypiske valg af uddannelser? Hvorfor?

INTERNALISEREDE KØNSROLLER I PERU:

- Hvordan er kønsstereotypiske opfattelser internaliseret i det peruvianske samfund?
- Hvilke kønsstereotypiske opfattelser kan blive videregivet i socialiseringen?
- Diskuter, om man kan sammenligne socialiseringen, der foregår i Peru, med artiklen “Drenge lærer teknik, piger lærer omsorg”:
- Diskuter, om det er godt eller dårligt, at primær og sekundær socialisering har en betydning for individets fremtidige valg af f.eks. uddannelse og arbejde.

25 MIN

Opsamling på spørgsmål:

Start med at spørge, hvad de to tekster handler om, og hvad de har til fælles.

Gennemgå derefter spørgsmålene på klassen ved håndsoprækning

Inddrag afslutningsvist en diskussion om verdensmål. Hvordan kan verdensmålene kobles til det læste?

Lærerintroduktion til brilleøvelse **15 MIN**

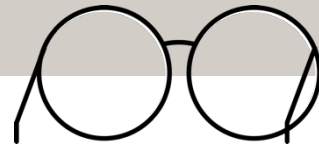
Med denne øvelse får eleverne mulighed for at reflektere over, hvilke muligheder og begrænsninger det har givet, at de er vokset op i en kønnet verden.

10 MIN

Brilleøvelse:

- Alle eleverne får uddelt et A4-papir, hvorpå de skal tegne et par briller med store glas, så der er plads til at tegne eller skrive indeni dem.
- I brillerne skal eleverne formulere eller tegne, hvordan det har påvirket dem, at de er opvokset i en kønnet verden.
 - Hvilke kønsnormer har de været underlagt?
 - Hvad forventes der af dem i forhold til deres køn?

INSPIRATION TIL ELEVERNE

TIL AT KOMME I GANG:

I børnehaven fik jeg altid at vide ...

Min mor gav mig altid ...

Min far sagde altid ...

De huslige pligter har altid været min ...

Når jeg er til fest, forventes det af mig, at jeg ...

Da jeg var lille, legede jeg mest med ...

På sociale medier ser jeg ofte ...

Mit køn vælger typisk job indenfor ...

Når jeg går til sport ...

Husk, at det kan være et følsomt emne for nogle, og at det derfor skal være frivilligt at dele sine tanker. Det er vigtigt, at eleverne kun deler, hvis de føler sig tilpas ved det.

5 MIN

Opsummering af brilleøvelsen:

- Lad eleverne dele nogle af deres tanker fra øvelsen på klassen.
- Dette kan skabe en forståelse for, at det er forskelligt, hvad der har været med til at forme én som individ.

HAR DU TID OG LYST TIL AT ARBEJDE VIDERE MED SOCIALISERING?

Vil du dykke mere ned i socialisering, kan du med fordel inddrage den tertiære socialisering med fokus på, hvordan den kan have en indflydelse på unges kønsopfattelse. Her kan du blandt andet arbejde med reklamer, kønnede produkter eller sociale medier, som ofte viser en kønsstereotypisk opfattelse af maskulinitet og femininitet. Dertil kan du benytte en film produceret af Operation Dagsværk, der handler om Louis fra Peru. Louis er en af de unge, der mærker konsekvenserne af et patriarkalsk og kønsstereotypet samfund. Louis definerer sig i dag som nonbinær og reflekterer i filmen over sin opvæksts betydning for sit køn. Filmen kan findes på Operation Dagsværks hjemmeside fra august 2020.

Lektion 3: Ulige magtforhold

Introduktion og formål

Gennem teori fra Bourdieu og viden om de fem magtformer lærer eleverne om ulige magtforhold mellem køn og mellem lærer-elev-forhold. Teorien bliver bearbejdet gennem artikler fra Peru og Danmark, hvor der inkluderes en perspektivering til verdensmål nr. 4 og 5. I denne lektion findes også inspiration til at arbejde videre med magt i form af herskertechnikker.

Teori

- Bourdieu: kapitaler, habitus og felter – mulighed for den maskuline dominans og symbolsk magt
- De fem former for magt: ressourcemagt, direkte og indirekte (institutionel og diskursiv)

LEKTIER

Eleverne skal læse følgende med fokus på at sætte teorien ind i et kønsperspektiv, samt hvordan man som ung i uddannelsessystemet kan være pålagt forskellige magtstrukturer.

- Læs om eller opfrisk Bourdieus begreber om habitus, kapital og felter.
- Læs om de fem former for magt og forstå modellerne.
- Hvis lektionen er repetition for eleverne, kan de lave en video, hvor de forklarer om de fem forskellige former for magt: ressourcemagt, direkte magt, indirekte magt, institutionel magt og diskursiv magt. Inddrag en sammenligning af ressourcemagt og Bourdieus teori om habitus.

Gennemgang af lektionen

Gennemgå dagens lektie på tavlen **20 MIN**

- Hvis eleverne har lavet en video, vælger du, om eleverne skal deles ud i grupper, hvor de skal vise deres film, eller om der vælges en elev, der viser sin film for hele klassen.

Lærerintroduktion til øvelse **60 MIN**

De to artikler viser, hvordan magt kan udfolde sig i Peru og i Danmark med henblik på kønsulighed.

- Interview fra Operation Dagsværk: "Magtrelationer i Peru"
- [Artikel fra TV2 til dansk kontekst:](#)
- <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2017-03-08-gymnasiepigier-i-opraab-bliver-kaldt-ludere-naar-de-goer-som-drengene>

ØVELSE

30 MIN

- Klassen deles op i to. Den ene del af klassen skal læse om magt i en peruviansk kontekst, og den anden del skal læse om magt i en dansk kontekst.
- Eleverne går sammen to og to og får uddelt ét af de to materialer. De skal forberede sig på at fortælle om deres tildelte tekst til en klassekammerat, hvor de fokuserer på magt og kønsulighed. Undersøg, hvilken af de fem former for magt der er mest synlig, og understøt med citater. Analyser også magtbrugen i teksterne ud fra Bourdieus teori.

20 MIN

- Eleverne går efterfølgende sammen i nye makkerpar (med en, der ikke havde samme tekst som dem selv) og præsenterer deres tekst og analysens hovedpointer.
- Derefter diskuterer de, hvilke forskelle og ligheder de ser mellem Danmark og Peru ud fra de to tekster, og hvordan det kan kobles til verdensmål.
- Derudover skal de undersøge delmålene til verdensmål 4 og verdensmål 5 og udvælge et eller flere delmål, der passer til teksterne. De skal også give deres bud på, hvad de tænker, der skal til for at indfri verdensmålene og problematikkerne i teksterne.

Opsamling af timen **20 MIN**

Lav gerne en opsamling af timen på klassen. Her kan I blandt andet fokusere på:

- Hvorfor og hvordan er den nye viden, eleverne har tilegnet sig, relevant?
- Hvilke begreber har eleverne lært?
- Opsamling af gruppearbejdet, hvor du udvælger nogle, der præsenterer deres svar for klassen.

HAR DU TID OG LYST TIL AT ARBEJDE VIDERE MED ULIGE MAGTFORHOLD?

- Vil du dykke mere ned i Bourdieu, kan du med fordel anvende hans teori om den maskuline dominans. Derudover er det også oplagt at drage en parallel til Foucaults syn på magt.
- En anden mulig perspektivering: Læs Mads Ananda Lodahls beskrivelse af herskertechnikker og magt som en perspektivering til de tidligere anvendte teorier om magt og habitus.

Emner, der berøres:

- Strukturelle og lokale hierarkier
- Neutralpositionen
- Privilegier
- Intersektionalitet
- Herskertechnikker.

Rollespil med herskertechnikker:

Del klassen op i 10 grupper. Gennem lodtrækning får hver gruppe tildelt én herskertechnik, som holdes hemmelig for resten af klassen. Denne herskertechnik skal de nu forberede et rollespil over, hvor de viser et eksempel fra hverdagen, fra politik eller noget tredje. Efter hvert rollespil skal resten af klassen gætte, hvilken af de 10 herskertechnikker de har spillet.

Kilde: <http://www.almindelig.com/magt/>

Lektion 4: Formel eller reel ligestilling?

Introduktion og formål

Lektionen handler om, at eleverne laver deres egen undersøgelse og derefter sammenligner den med statistik fra Danmarks Statistik og Epinion for Fagbevægelsens Hovedorganisation. Eleverne undersøger kønssegmenteringen på det danske arbejdsmarked og kobler undersøgelsen med reel og formel ligestilling i det danske samfund.

Inden du benytter denne lektion, kan du overveje, om undersøgelsen, eleverne selv skal lave, og som resten af timen baseres på, kan virke for stigmatiserende for nogle af eleverne i forhold til forståelse af køn og forældrenes arbejdsliv, der evt. kan være påvirket af arbejdsløshed og sygdom.

Opret et Google Docs-dokument før timen, indsæt tabeller fra dokumentet "Lektion 4: Undersøgelse", og del dokumentet som lektie.

LEKTIER

Læs: Læserbrev om løngab mellem mænd og kvinder skrevet af Casper Enevoldsen, kulturordfører i Venstres Ungdom. <https://www.information.dk/debat/2019/01/loengabet-mellem-maend-kvinder-problem-danmark>

Læs: Forordet "Mere reel ligestilling i Danmark" fra ligestillingsminister Mogens Jensens "Redegørelse / Perspektiv- og handlingsplan for ligestilling 2020"

<https://mfvm.dk/publikationer/publikation/pub/vis/publication/redegoerelseperspektiv-og-handlingsplan-for-ligestilling-2020/>

- Eleverne skal indsætte forældres job i tabellerne.

Teori

- Formel og reel ligestilling

Gennemgang af lektionen

Gennemgang af lektie **10 MIN**

Få styr på forskellen mellem formel og reel ligestilling, på tavlen, ved at gennemgå de to teksters centrale pointer.

- Læserbrevet konkluderer, at så længe mænd og kvinder har de samme muligheder, er der opnået ligestilling. Dette er et udtryk for den formelle ligestilling.
- I forordet introduceres, hvilke problematikker der ses for manglende reel ligestilling i Danmark.

Undersøgelse af kønsbaserede jobs **80 MIN**

25 MIN

- Opdel klassen i grupper (fire elever i hver gruppe).
 - I grupperne bliver eleverne enige om passende kategorier til de forskellige jobs indskrevet i den første tabel i undersøgelsen. Det kan f.eks. være "selvstændig", "håndværksfag", "omsorgsfag" osv.
 - Hver gruppe indsætter data fra en tabel ad gangen i f.eks. TI-Nspire for at få den procentvise fordeling af besvarelsene.
 - Hver gruppe formulerer en hypotese for resten af Danmark på baggrund af jeres undersøgelse.

15 MIN

Gå tilbage i klassen og saml op på gruppearbejdet, og diskutér, hvis der er forskel i gruppernes statistikker og hypoteser. Vælg én fælles hypotese for klassen.

20 MIN

Eleverne går nu sammen to og to. De skal sammenligne deres egen undersøgelse med de vedlagte statistikker og besvare arbejdsspørgsmålene.

ARBEJDSSPØRGSMÅL

- Beskriv statistikkerne.
- Hvordan passer jeres egen undersøgelse med statistikkerne? Kan I be- eller afkræfte jeres hypotese?
- Hvilke faktorer kan spille ind, hvis der er en forskel mellem jeres undersøgelse og statistikker?
- Er der samfundsmæssige problemer i, at arbejdsmarkedet er kønsopdelt? Benyt samfundsfaglige begreber, og inddrag lønforskelle mellem kønnene.
- Diskuter statistikken "Ligestilling på arbejdsmarkedet" fra Epinion for Fagbevægelsens Hovedorganisation. Hvorfor ser mænd og kvinder forskelligt på det? Skal man opleve uligheden, før man kan se den og handle på den?

20 MIN

- Saml kort op på arbejdsspørgsmålene, hvis du vurderer, at der er behov for det.
- Diskuter herefter:

Delmål 5.5: *Kvinder skal sikres fuld og effektiv deltagelse og lige muligheder for lederskab på alle niveauer af beslutningstagning inden for politik, økonomi og det offentlige liv.*

- Hvordan kan det sikres, at kvinder skal deltage fuldt ud i ledelse og beslutningstagning?

Delmål 5.c: *Fornuftige politikker og lovgivning, der kan håndhæves, og som fremmer ligestilling mellem kønnene og styrker alle kvinders og pigers rettigheder og muligheder på alle niveauer, skal vedtages og styrkes.*

- Hvilken lovgivning kunne fremme kønsligestilling i Danmark? Hvad med på arbejdsmarkedet?
- Er der mindre symbolsk værdi i "kvindefagene", siden de generelt får lavere lønninger?

Har du ekstra tid?

- Opstil en debat mellem de to forskellige synspunkter, der ses i de to artikler fra lektien.
- Brug teorien om primær og sekundær socialisering til at skabe en forståelse af, hvordan vores valg af arbejde kan være påvirket af normer og forventninger til ens køn.

VIL DU HÆVE TIL B- ELLER A-NIVEAU?

- Arbejd videre med dansk politik på området, og ligestillingsminister Mogens Jensens "Perspektiv- og handlingsplan for ligestilling 2020", og diskuter de 54 initiativforslag.
- Hvilke partier ser ideologisk flest fordele og ulemper ved initiativforslagene?

Lektion 5: Opsamling af forløbet og perspektivering

Introduktion

Denne perspektivering vil starte samtalen om, hvordan verdensmålene kan opfyldes frem mod 2030. Lektionen lægger op til, at I starter en fælles snak på klassen, hvor der her er fem diskussionsemner til inspiration. Tanken er ikke, at I skal diskutere alle fem emner, men f.eks. udvælge to emner, som giver mening i forhold til, hvad eleverne har fået ud af forløbet. Derefter vil eleverne få mulighed for at fremlægge deres nye viden fra tidligere lektioner. Sæt gerne god tid af, så eleverne har mulighed for at fordybe sig.

90 MIN

Fælles snak i klassen **30 MIN**

Tag en fælles snak i klassen, før eleverne deles ud i grupper.

INSPIRATION TIL DISKUSSIONSEMNER

1. START SAMTALEN

Årets slogan for "Et trygt skoleliv i Peru" er *start samtalen*. Operation Dagsværk ønsker nemlig at starte samtalen omkring svære emner for både de unge i Peru og i Danmark. Grænser kan være flydende, individuelle og ændre sig over tid. Derfor er det vigtigt at skabe rum for at kunne italesætte tabubelagte problematikker.

Grænser kan overskrides på mange måder. Skab gerne et åbent forum i klassen, hvor dine elever kan give deres bud på hvilke grænser og hvordan.

- Har man selv et ansvar for at sikre, at man ikke overskrider andres grænser?
- Hvordan kan man spørge, om den anden er med på det, på en god måde?
- Hvornår kan man føle sig usikker på, om man overskrider den andens grænser eller ens egne?

2. KAN VI NÅ VERDENSMÅLENE?

Verdensmålene kan virke store og uopnåelige, men er de i virkeligheden det?

- Allerede i 2000 gav alle landes ledere hinanden hånd på at arbejde sammen for en bedre verden. De vedtog otte konkrete mål for, hvordan verden skulle se ud, når vi nåede til 2015. De 8 verdensmål omhandlede mest udviklingslandene og disse landes mest grundlæggende problematikker, som man ønskede ændret for en bedre verden.

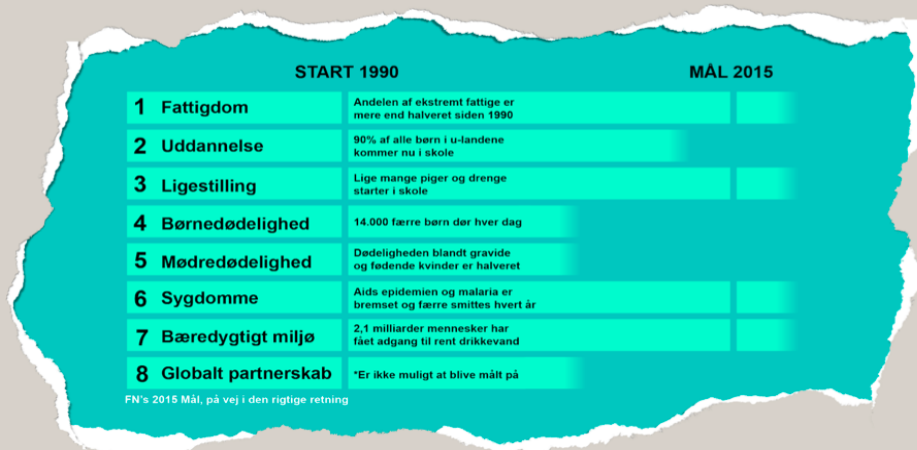

HVOR LANGT NÅEDE VI MED DE 8 VERDENSMÅL, OG GIVER DE HÅB FOR AT LØSE OG KOMME I MÅL MED DE 17 VERDENSMÅL?

- Siden de første 8 verdensmål er der sket mange forandringer. De 8 verdensmål, også kaldet “Millennium Development Goals”, kom i mål, eller halvvejs i mål, inden år 2015 sluttede – derfor opstod gnisten til at skabe en række mål, der berørte hele verden, heraf de 17 verdensmål.

Vil du vide og læse mere om de første 8 verdensmål og deres resultater, så læs her: [United Nations Millennium Development Goals](#)

Kom vi i mål med Verdensmålene?

Grafik: Operation Dagsværk

3. KVALITETSUDDANNELSE OG LIGESTILLING MELLEM KØNNENE

Eleverne lavede i første lektion to plakater med deres første indskydelse i forbindelse med ordene “kvalitetsuddannelse” og “ligestilling”.

Nu skal eleverne gense deres ord fra tidligere og overveje, om de har lært noget nyt og fået andre perspektiver på henholdsvis kvalitetsuddannelse og ligestilling. Få gerne eleverne til at vælge nogle ord, der stadig giver mening, og nogle, som ikke længere passer helt så præcist.

4. HVORDAN PÅVIRKER VERDENSMÅLENE HINANDEN?

Undervisningsforløbet har fokuseret på verdensmål 4 og 5, men prøv at overveje, hvordan verdensmålene kan påvirke hinanden.

- Giv eleverne tid til at undersøge og fordybe sig i de 17 verdensmål og tilhørende delmål på <https://www.verdensmaalene.dk/fakta/verdensmaalene>, hvor de fokuserer på, hvordan verdensmålene kan påvirke hinanden.
- Diskuter følgende udsagn på klassen: "Uddannelse er nøglen til ligestilling."
- Diskuter på klassen, om eleverne mener, at der er nogle verdensmål, som er vigtigere at løse hurtigere end andre.
- Giv til sidst eleverne tid til at byde ind med deres eksempler på, hvilke verdensmål de mener, der påvirker hinanden.

5. PERU OG VERDENSMÅLSLØSNINGER

Gennem forløbet har dine elever fået indsigt i, hvordan det er at være ung i et land, hvor stereotype kønsroller, dominerende maskulinitet og ulige magtforhold er en del af hverdagen.

- Diskuter på klassen, hvordan disse udfordringer, de unge står overfor, kan hænge sammen med verdensmålene, og hvordan man ville kunne løse dem.
- Spørg eleverne, om det giver mening, at det er de samme verdensmål, der gælder alle lande, der er en del af FN, selvom landene kan have et forskelligt udgangspunkt, som set i Danmark og Peru gennem forløbet.

Fortæl herefter eleverne om, hvad løsningsforslagene er for dette års projekt:

De unge i Peru ønsker at samarbejde med lærere, forældre, skolemyndigheder og lokalsamfund for at sikre, at alle unge i Peru kan få en tryk skolegang. Da skolerne er bindeleddet mellem familien og samfundet, er det primært her, at projektet vil sætte ind, da machokulturen er internaliseret i alle led i samfundet.

Årets projekt vil uddanne elever i deres rettigheder, træne lærerne til at stoppe den skadelige kultur og starte debatten om grænser, kønsroller og ligestilling. Skolen skal være et trygt sted at være – også i Peru!

Det, som projektet vil gøre:

Der er valgt fem aktiviteter, som vil nå ud til 25.000 peruvianske unge og 11.200 voksne.

1. UDDANNELSE OG EMPOWERMENT

- Styrkelse af de unge til at skabe en forandring

2. AKTIVISME OG KAMPAGNER

- Skabe opmærksomhed både lokalt og internationalt

3. KULTURÆNDRING

- Engagere hele skolesamfundet

4. FORTALERARBEJDE

- Ungdomsledet fortalerarbejde vil føre til mere trygge skoler

5. VIDENDELING

- Der involveres 150 andre skoler, partnere og institutioner.

FORMÅLET MED DISSE AKTIVITETER:

At støtte de peruvianske elever, så de kan tage sagen i egen hånd og handle for at udrydde seksuel chikane og vold på deres skoler. De unge vil med dette projekt gøre deres skoler til trygge rum, hvor alle kan gennemføre deres skolegang og bryde ud af fattigdom.

Kilde: Amnesty International "Peru: Et trygt skoleliv uden seksuel vold"

Lad dine elever blive verdensmålseksperter, og giv dem tid til at lave en fremlæggelse/video

60 MIN

Eleverne deles ud i grupper på 3-4 personer, og i deres gruppe skal de lave et oplæg om deres bud på, hvordan verdensmål 4 og/eller 5 kan løses frem mod 2030. Tanken er, at de skal bringe deres nye viden i spil for at komme med deres løsning. De kan enten forberede et oplæg evt. med en powerpoint, lave en video, et spil eller et skuespil. Her er det kun fantasien, der sætter grænser for elevernes kreativitet.

STIKORD, DER KAN HJÆLPE ELEVERNE PÅ VEJ:

- Verdensmål, ligestilling, kvalitetsuddannelse, køn, magtforhold, stereotyper, normer, socialisering.
- *Hvis eleverne laver noget visuelt til oplægget, enten en plakat, skuespil eller film, kan du spørge, om de har lyst til at dele det med resten af skolen. De kunne hænge plakaten op et synligt sted, så andre elever eller lærere vil kunne finde inspiration i elevernes arbejde og verdensmålene.*

Litteraturliste:

LEKTION 1

- Verdensmålene, udgivet af Mellemfolkeligt Samvirke, UNDP, Globale Gymnasier. Besøgt 11.5.2020
- <https://www.verdensmaalene.dk/fakta/verdensmaalene>
- <https://www.verdensmaalene.dk/fakta/hvad-er-baeredygtig-udvikling>
- Artikel: "Peru – et trygt skoleliv", udgivet af Operation Dagsværk, forår 2020
- Film: "En stemme fra macholand", udgivet af Operation Dagsværk, forår 2020

LEKTION 2

- Artikel: "Drenge lærer teknik, piger lærer omsorg", udgivet af Information 5.6.2009, Jacobsen, Ulla, Besøgt 11.5.2020 <https://www.information.dk/kultur/2009/06/drenge-laerer-teknik-piger-laerer-omsorg>
- Artikel: "Internaliserede kønsroller i Peru", udgivet af Operation Dagsværk, forår 2020
- Film: "Start samtalen, Luis", udgivet af Operation Dagsværk, forår 2020

LEKTION 3

- Artikel: "Magtrelationer i Peru", udgivet af Operation Dagsværk, forår 2020
- Artikel: "Gymnasiepiger i opråd: Bliver kaldt ludere når de gør som drengene", Udgivet af TV 2 8.3.2017, Runøe Møller, Maria. Besøgt 11.5.2020 <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2017-03-08-gymnasiepiger-i-opraab-bliver-kaldt-ludere-naar-de-goer-som-drengene>
- Artikel: "Herskerteknikker og teori om magt", udgivet af Mads Ananda Lodahl, uden dato. <http://www.almindelig.com/magt/> Besøgt 11.5.2020

LEKTION 4

- Læserbrev: "Løngabet mellem mænd og kvinder er ikke et problem i Danmark", udgivet af Information 21.1.2019, Enevoldsen, Casper. Besøgt 11.5.2020 <https://www.information.dk/debat/2019/01/loengabet-mellem-maend-kvinder-problem-danmark>
- "Redegørelse / Perspektiv- og handlingsplan for ligestilling 2020", udgivet af ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling, Jensen, Mogens. 28.2.2020

- Statistik: Epinion for Fagbevægelsens Hovedorganisation, 2019
- Statistik: “Kvinder og mænd i 100 år – fra ligeret mod ligestilling”, udgivet af Danmarks Statistik, juni 2015
- Statistik: “Køn og arbejdsliv”, udgivet af Danmarks Statistik, 27.10.2004

LEKTION 5

- Verdensmålene, udgivet af Mellemfolkeligt Samvirke, UNDP, Globale Gymnasier. Besøgt 11.5.2020 <https://www.verdensmaalene.dk/fakta/verdensmaalene>